

Z tajnej charakterystyki KWMO w Rzeszowie

„Zastęp Rysiów”, „Stalowi Polacy”, „Wolność i Sprawiedliwość”

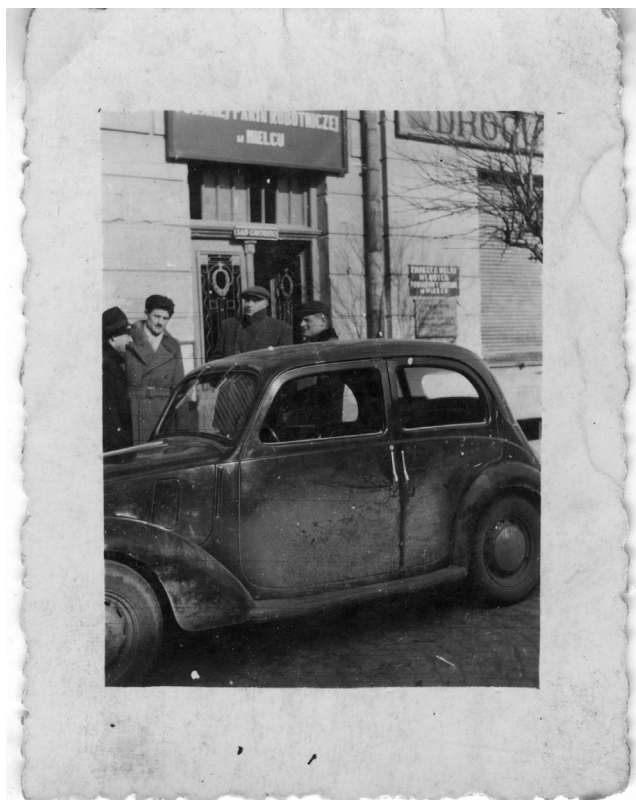
Jak poinformował nas nasz Czytelnik, mielecki księgarz Paweł Dębicki, w dniu 29 października 2013 w Katowicach odszedł na wieczną wartę w stopniu kapitana magister praw Druh Józef Umiński, ps. ps. „Ryś 1” „Jeremi”. Żołnierz wykłety Drużynowy mieleckiej Drużyny Szarych Szeregów AK im. Jeremiego Wiśniewieckiego Stalowi Polacy - Wolność i Sprawiedliwość więziony w latach 1951-1957 Odznaczony Krzyżem AK, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski Krzyżem Niezlomnych, Medalem „Pro Memoria”, Odznaką Weterana Walk o Wolność i Niepodległość. Wspaniały przyjaciel. Prawy człowiek. Gorący patriota Cześć jego Pamięci. Poniżej prezentujemy treść tajnej charakterystyki KWMO Rzeszów Wydziału „C” w Rzeszowie z 17 maja 1979 r., która obecnie znajduje się w zasobach Instytutu Pamięi Narodowej Oddział w Rzeszowie. Charakterystyka nr 48 reakcyjnej nielegalnej organizacji pod nazwą „Zastęp Rysiów”, „Stalowi Polacy”, „Wolność i Sprawiedliwość”.

* * *

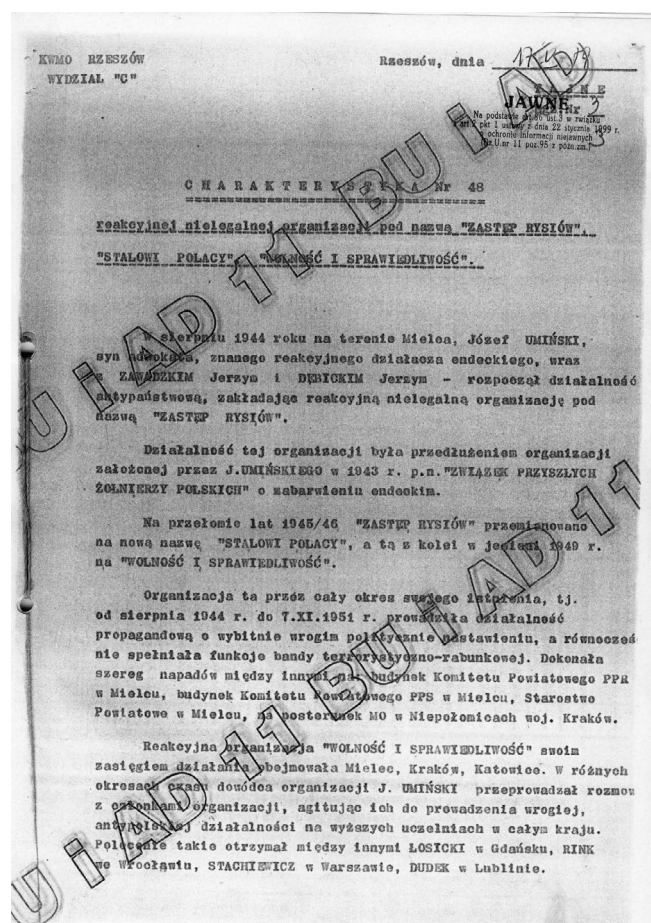
W sierpniu 1944 roku na terenie Mielca, Józef Umiński, syn adwokata, znanego reakcyjnego działacza endeckiego, wraz z Zawadzkiem Jerzym i Dębickim Jerzym - rozpoczął działalność antypaństwową, zakładając reakcyjną nielegalną organizację pod nazwą „zastęp Rysiów”.

Działalność tej organizacji była przedłużeniem organizacji założonej przez Umińskiego w 1943 r. p.n. „ZWIĄZEK PRZYSZŁYCH ŻOŁNIERZY POLSKICH” o zabarwieniu endeckim.

Na przełomie lat 1945/46 „Zastęp Rysiów” przemianowano na nową nazwę „Stalowi Polacy”, a tą z kolei w jesieni 1949 r. na „Wolność i Sprawiedliwość”.

Przed siedzibą Komitetu Powiatowego PPR w Mielcu w 1945 r. Źródło: kopia z oryginału zb. wł.

1-sza strona Charakterystyki nr 48 reakcyjnej nielegalnej organizacji pod nazwą „Zastęp Rysiów”, „Stalowi Polacy”. Źródło: IPN-Rz, sygn. 05/68, s. 3.

Organizacja ta przez cały okres swojego istnienia, tj. od sierpnia 1944 r. do 7 XI 1951 r. prowadziła działalność propagandową o wybitnie wrogim politycznie nastawieniu, a równocześnie spełniała funkcje bandy terrorystyczno-rabunkowej. Dokonała szeregu napadów, między innymi na budynek Komitetu Powiatowego PPR w Mielcu, budynek Komitetu Powiatowego PPS w Mielcu, Starostwo Powiatowe w Mielcu, na posterunek MO w Niepołomicach woj. Kraków.

Reakcyjna organizacja „Wolność i sprawiedliwość” swoim zasięgiem obejmowała Mielec, Kraków, Katowice. W różnych okresach czasu dowódcą organizacji J. Umiński przeprowadzał rozmowy z członkami organizacji, agitując ich do prowadzenia wrogiej antypolskiej działalności na wyższych uczelniach w całym kraju. Polecenie takie otrzymał między innymi Łosicki w Gdańsku, Rink we Wrocławiu, Stachiewicz w Warszawie, Dudek w Lublinie.

(...) Na ogólną ilość 11 członków organizacji, 6-ciu pochodzi z terenu województwa rzeszowskiego, którzy w latach 1948-1951 byli studentami różnych uczelni w kraju.

Ustalono dwóch pomocników nielegalnej organizacji, a to: Fila Sławomir - pochodzenie inteligenckie, bezpartyjny, wykształcenie wyższe, brak danych o zawodzie.

Ryś Maria - pochodzenie inteligenckie, brak danych o przynależności politycznej, wykształcenie wyższe, brak danych o zawodzie.

Dowódcą organizacji Józef Umiński już jesienią 1944 r. wspólnie z J. Dębickim i J. Zawadzkiem przystąpili do gromadzenia większej ilości broni palnej, amunicji, granatów i materiałów wybuchowych.

W czasie likwidacji organizacji zabrano broń zamelinowaną na strychu kościoła w Mielcu, na strychu Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, w zabudowaniach Kozik Władysława w Mielcu oraz w altance Nowaczyńskiej Marii zamieszkałej w Mielcu.

Józef Umiński w młodości w mundurze harcerskim (zb. arch. rodz. Dębickich)

Ogółem odzyskano następująca ilość broni:
1 szt. RKM i 1500 szt. amunicji do tej broni.

2 szt. automatów MPi.

4 szt. automatów PPSza.

1 szt. pistolet „Parabellum”.

1 szt. rewolwer „Colt”.

51 szt. granatów obronnych i zaczepnych.

12 szt. magazynków z amunicją do automatów.

1 paczka z zawartością 50 szt. amunicji kal. 9 mm.

1 skrzynia pełna amunicji karabinowej.

1 skrzynia z amunicją kal. 7,62 mm.

1 worek pełen amunicji do karabinów systemu niemieckiego.

2 szt. taśm z amunicją do karabinów.

14 szt. min talerzowych.

8 szt. świec dymnych.

11 szt. rakietnic.

14 kostek trotylu.

2 szt. maszyn do pisania.

1 szt. powielacz.

1 szt. matrycy gumowej.

Różne dokumenty oznaczone cechą tajności, zrabowane na Posterunku MO, pieczętki zrabowane w MRN, KP PPS. Ponadto w czasie rewizji skonfiskowano 7500 szt. ulotek, które miały być rozkolportowane w dniu 7 XI 1951 roku.

Od jesieni 1944 r. do jesieni 1945 r. Umiński i pozostali członkowie organizacji „Zastęp Rysiów” utrzymywali kontakty organizacyjne oraz werbowali nowych członków z zamiarem podjęcia czynnej walki o władzę ludową.

W okresie od 1945 do 1947 r. J. Umiński wraz z grupą członków, dla zdobycia środków na kolportaż wrogich odezw i ulotek antypaństwowych i antyradzieckich dokonał kilku napadów terrorystyczno - rabunkowych, m.in. na lokale Komitetu Powiatowego PPR i PPS, oraz na Starostwo

Powiatowe w Mielcu - skąd zrabowano 2 maszyny do pisania i jeden powielacz.

Okres ten Umiński wykorzystał do organizowania spotkań i zebrań z podległymi członkami, prowadzono pogadanki mające na celu wywołanie uczuć nienawiści i wrogości do ustroju PRL i ZSRR.

W maju 1946 r. Umiński dał rozkaz zbierania informacji o działaczach i aktywistach państwowych oraz partyjnych.

Jesienią 1947 r. Umiński wraz z kilkoma innymi członkami organizacji „Stalowi Polacy” wyjechał z Mielca do Krakowa w celu kontynuowania nauki na studiach. Działalność organizacji zostaje przerwana na kilka miesięcy, lecz już w 1948 r. Umiński, Stachiewicz, Wnęk, Łojczyk, Dębicki jako studenci kontynuują działalność, poszerzając szeregi organizacji, a równocześnie dokonują dwóch napadów terrorystyczno-rabunkowych na sklepy państwowe dla zdobycia pieniędzy na działalność propagandową.

W kwietniu 1949 r. Umiński i podlegli mu członkowie organizacji kolportowali ulotki na terenie Krakowa i Mielca z wrogimi hasłami przeciwko idei obchodów Święta Pracy oraz dokonali dwóch następnych napadów terrorystyczno-rabunkowych dla zdobycia pieniędzy oraz pieczętek pocztowych.

Nasilenie antypaństwowej działalności tej grupy nastąpiło w roku 1950. Grupa dokonała dalszych 6 napadów terrorystyczno-rabunkowych, w tym jeden na posterunek MO w Niepołomnicach województwo krakowskie, gdzie zrabowane zostały 2 automaty PPSza i tajne dokumenty.

Przed każdym napadem J. Umiński prowadził dokładne rozpoznanie obiektu. Tak też zrobił w 1951 r. dokonując 2 napadów na sklepy państwowe.

W tym czasie planował on rozszerzenie działalności antypaństwowej na inne tereny Polski, głównie w miastach, gdzie były wyższe uczelnie.

W październiku 1951 r. na zebraniu organizacyjnym Umiński zlecił Kamińskiemu, Zawadzkiemu, Maziarzewskiemu i Kwaszyńskiemu tworzenie w większych miastach komórek organizacyjnych i werbowanie do nich młodzieży szkół średnich i wyższych.

J. Umiński nawoływał do dokonywania aktów dywersji, sabotażu i terroru wobec działaczy partyjnych i państwowych. Organizacja ta w czasie swej nielegalnej działalności za zrabowane pieniądze i przy użyciu zrabowanych maszyn do pisania, wykonała i rozkolportowała setki odezw i ulotek o wrogiej treści.

W oparciu o materiały stwierdza się, że od jesieni 1945 r. do kwietnia 1949 r. siedmiokrotnie rozkolportowano większą ilość ulotek, odezw i różnych hasań, a w czasie likwidacji organizacji skonfiskowano ok. 800 szt. ulotek przygotowanych do rozkolportowania.

Cdn.

Opr. **Włodzimierz Gąsiewski**

Źródło: Charakterystyka nr 48 reakcyjnej nielegalnej organizacji pod nazwą „Zastęp Rysiów”, „Stalowi Polacy”, „Wolność i Sprawiedliwość”. IPN-Rz, sygn. 05/68, s. 3-6; Archiwum rodziny Dębickich w Mielcu.

Uwaga! Ktokolwiek pamięta, ktokolwiek zna, ktokolwiek posiada materiały dotyczące różnych wydarzeń historycznych, dokumenty, zdjęcia, medale, odznaczenia itp. prosimy o kontakt z redakcją na adres w stopce redakcyjnej na str. 4 lub poprzez portal internetowy: www.promocja.mielec.pl

Jerzy Dębicki, w środku w mundurku harcerskim (zb. arch. rodz. Dębickich)